

לקט אמרות
 חז"ל, רעיונות,
 עובדות והנהגות
 מגדולי ישראל,
 על מדות טובות
 שצביאות
 לאהבת הזולת,
 הנלמדות
 מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
 כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
 © אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
 בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
 רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש יז אייר תשע"א שבת - ירושלים 6:57 תלאביב 7:12 חיפה 7:05 מוצ"ש - ירושלים 8:14 תלאביב 8:16 חיפה 8:18 ר"ת 8:49

"חופץ השבוע
"בריאות ורפואה" 49

פרשת בהקתי

זיכוי והטבה לרבים

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ... וחרב לא תעבור בארצכם" (פרק כ"ג, ד, ו). נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה! כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

איתא בתנא דבי אליהו (רבה פ"ד): "כל תלמיד חכם שעוסק בתורה בכל יום תמיד, בשביל להרבות כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית ולא כל דבר שיהיה לו שומר, אלא הקב"ה משמרו בעצמו".

זכות התורה שמגנת ומצילה, יוצרת השלכה להלכה ולמעשה לאותו תלמיד חכם המלא וגדוש בזכות כזו, כמו שנפסק למעשה ברמב"ם (פ"ו מהלכות שכנים ה"ו) בזה"ל: "כל הדברים שצריכים לשמירת העיר לוקחין מכל אנשי העיר, ואפילו מן היתומים, חוץ מתלמידי חכמים, לפי שאין תלמידי החכמים צריכים שמירה, התורה משמרתן".

וכן השו"ע (יו"ד רמג"ב) פסק בזה"ל: אבל דבר שהוא צריך לשמירת העיר כגון חומות העיר ומגדלותיה ושכר השומרים, לא היו חייבין לתת להם כלום שאין צריכין שמירה שתורתן שמירתן. נמוסיף השו"ע: ודוקא תלמידי חכמים שתורתם אומנותם, אבל אין תורתם אומנותם חייבין, ומיהו אם יש לו מעט אומנות או מעט משא ומתן להתפרנס בו כדי חייו ולא להתעשר, ובכל שעה שהוא פנוי מעסקיו חוזר על ד"ת ולומד תורה, נקרא תורתו אומנותו".

דברים נוקבים ומאלפים כתב הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, אקטואליים במיוחד לזמנינו, וכך כתב: "והנה כאשר נתבונן בימינו אלה על מצוקת הזמן הנורא השורר בעולם והאסונות הנוראים שנתרבו כהיום בעולם, עם השנאה העצומה שנתעוררה על אחינו בני ישראל בהרבה מדינות שישבו שם בשלוח ע"י שונאי ישראל הרודפים ולוחצים אותם מכל צד".

"ועל כל אלה העניות הנוראה שנתגברה בעולם אשר כמה אלפים ורבות מאחינו בני" גוועים ברעב ממש באין פת לחם להשקט רעבונם ואשר כמעט אין איש אשר לא נגע מצב הזמן הנורא לו ולב"ב והכל שואלין על מה עשה ה' ככה לנו".

"אכן באמת כבר גילו לנו חז"ל כ"ז ברוח קדשם (שבת לב): על עוון ביטול תורה וחילול שבת חרב וביזה בא לעולם. והנה ידוע מה שאמרו חז"ל: על מה העולם קיים, על הבל פיהם של תשב"ר. ובעוונותינו הרבים כהיום אשר אלפים ורבות ילדי ישראל נתרחקו מהחדרים של תורה ותחת הבל פיהם של תורה לפנינו, מלא פיהם כהיום דברי הוללות וליצנות ושירי הבל. מתרופפים כל העמודים שהעולם קיים עליהם, ומצוקות הזמן מתגברות מיום ליום".

תורת המהרש"א מגנת...
סיפר הגאון רבי אברהם גנחובסקי שליט"א: מעשה במשפחה בהונגריה, בזמן מלחמת העולם השנייה, שעלה בידם לברוח לארץ ישראל על ידי שנמצאה אניה קטנה להסיעם ארצה. הם הודיעו על תכניתם לקרוביהם בארץ ישראל.
המתינו הקרובים בכליון עינים לבואם, אולם המשפחה בושה לבוא. בצר להם פנו הקרובים לחזון איש, והוא הרגיעם ואמר להם:
"בישיבות בהונגריה לומדים הרבה מהרש"א. האניה מלאה מהרש"א וממילא לא יארע לה כלום". ואכן כעבור זמן קצר הגיעה המשפחה ארצה.

"עליכם העולם עומד..."
סיפר הגרמ"ש שולזינגר זצ"ל: פעם אחת בגמר השיעור שמסר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בישיבת סלבודקה, פנה אל הבחורים ואמר להם:
"דעו לכם, שאתם לומדי התורה בלי שום עיסוקים אחרים, הנכם מזכי הרבים היותר גדולים בכלל ישראל, עליכם העולם עומד, אתם נותנים את הבטחון לכלל ישראל, והנכם בדרגה הכי גבוהה בעם ישראל".
פנינו רבינו יחזקאל

שלימות בגמילות חסד - כאשר נעשה באופן המועיל והנוח ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמכם בעתם" (פרק כו"ד)

ואמרו חז"ל: מהו בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדי] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו - בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה"ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה, נתנגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים.

"כדי שיתחזק האדם בדרכי הצדקה והחסד" - כותב רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל (בספרו שבט מוסר פרק ל') - "ישים לנגד עיניו, שהקב"ה מקור הצדקות והחסדים, ותמיד, בלי הפסק רגע. עושה צדקה וחסד בעולמו עם הכלל ועם הפרט. וכיון שכן, כאשר יזדמן ביד האדם לעשות צדקה וחסד, נמצא שהקב"ה עושהו שלוחו, והשליח כמשלח, כדברי חז"ל (קידושין מא:): "שלוחו של אדם כמותו" ואם כן כמה שמחה צריך שיקח האדם בעצמו, וכמה השתדלות וזריזות נמרץ לעשותו, כיון שנעשה שלוחו של בוראו, וכמה מהכבוד והמעלה יגיע לו מעליונים ותחתונים, כי מלאכי עליון ישמרוהו ויכבדוהו, ביודעם דשלוחו של מקום זה. והמכבד לשליח כאילו מכבד למי ששלחו, וגם חוט של חסד משוך עליו, באופן שיפול חינו על התחתונים לכבדו ולנשאו, ונמצא מכובד הוא מעליונים ותחתונים".

והחפץ חיים (בספרו אהבת חסד ח"ב פ"ו) כותב, כי באמת כל הבקשות שאדם מתפלל להקב"ה שיטיב ויתחסד עמו, אם אינו הולך בעצמו בדרכי החסד, קשה מאד שתתקבל תפלתו לפני השי"ת. ידוע שהוא תלוי רק בחסדו של הקב"ה, וכמו שאנו אומרים בתפלה "מכלכל חיים בחסד". ואולם, כאשר ירגיל עצמו תמיד במדה טובה זו, בודאי תתקבל תפלתו לפני השי"ת ויעשה בקשתו.

וכמו שאמרו חז"ל (מדרש שוחר טוב פס"ה): מי שהוא גומל חסדים יהא מבושר שנשמעת תפלתו שנאמר (הושע י"ב) "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד" מה כתיב אחריו? "עת לדרוש את ה'" שהוא מתפלל להקב"ה והוא נענה, ויהא מבושר שתפלתו נשמעת.

ומספר רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים) על אחד ששקד בלימוד התורה, וביקשה ממנו אלמנה אחת לעשות לה חסד ולקנות לה חפץ שהיה בקי בקנייתו יותר משאר בני אדם. טען לה האיש: איך אתבטל מדברי תורה? אמר לו זקן אחד: לא טוב אתה מרבן גמליאל ורבי יהושע שהלכו לקנות בהמה למשתה בנו של רבן גמליאל (כריתות טו). וכתב התוס': להודיע שבחן שאעפ"י שהיו טרודין, עסקו בדברי תורה, אף אתה תהרהר בדברי תורה.

עבור מה נוצר הזמן?

סיפר הרב מרדכי ארנון שליט"א: ביקשתי להתקבל אל פרופסור בכיר בבית חולים במרכז הארץ. הלה היה פרופסור מעולה ומומחה בתחומי, ומחמת שרבו הפונים אליו, היו צריכים להזמין אצלו תור, חודשים ארוכים מראש.

נועצתי במורי הגרא"ד **אויערבאך** זצ"ל והוא הציע לי לפנות אל אחיו הגדול הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל כדי שיצייד אותי במכתב בקשה מיוחד אל הפרופסור.

עליתי אל רבי שלמה זלמן ומסרתי לו דברי אחיו. הוא חיך והחל מיד לכתוב את המכתב המיוחל. כשסיים, הכניס את המכתב למעטפה, והתכוון לכתוב עליה את שם הפרופסור. אך רש"ז אמר שאינו זוכר את שמו הפרטי, ואין זה יאה לכתוב לאדם כזה ללא ציון שמו הפרטי.

קם איפוא, רש"ז, ממקומו ופנה לעבר החדר השני, באומרו שילך לחפש את שמו הפרטי במדריך הטלפון. חשתי מבוכה רבה אמרתי לרש"ז שזו טרחה וביטול תורה, וחבל על הזמן.

רש"ז פנה אלי ושאל בחיך: "כלום הנך יודע עבור מה נוצר הזמן? ומיד השיב: "בשביל לעשות חסד עם בני אדם!"

כחו ממתקים - קכח

אולי ה"גן עדן" עבור החסד?

סיפר הגאון **רבי אברהם חיים ברים** זצ"ל: כידוע, לא היה נמנע הגאון **רבי איסר זלמן מלצר** זצ"ל מעולם לכתוב בקשת עזרה לכל מאן דבעי... עד שהיה מסוגל להענות לבקשת זולתו ולכתוב עבורו עשרות בקשות תמיכה בענין אחד. הוא היה כותב אותם בעצמו בכתב ידו מתחילה ועד סוף ואף לא נעזר לשם כך במכונת צילום.

פעם שאלה אותו זוגתו הרבנית: מדוע צריך לכתוב כל פעם מחדש ואינו נעזר במכונת צילום ובכך יוכל לחסוך הרבה זמן וטרחה?

השיב לה רבי איסר זלמן: וכי מי אמר לך שאת ה"גן עדן" שלי אקבל עבור הספרים שחיברתי? אולי אקבל את ה"גן עדן" שלי רק עבור מכתבים אלו, מעשי הצדקה והחסד.

שנות חיים

חסד בגופו...

סיפר הרב **שלמה לורינץ** ז"ל: בת יתומה ממוסד אור החיים, באה לקבל את עצתו של רבינו הגרא"מ **שך** זצ"ל בהקשר לשידוך שהוצע לה. הרב שך הבטיח לברר על המדובר ולהשיב לה תשובה.

מי שסבור, כי הרב שך התקשר לראש הישיבה בה למד הבחור, כדי לקבל את המידע הדרוש, אינו אלא טועה... הרב שך נסע לירושלים כדי להפגש אישית עם ראש הישיבה. ראש הישיבה הביע בפניו את פליאתו: "עד כדי כך?! וכי לא הייתי מוסר לרבינו את כל האינפורמציה הדרושה בשיחת טלפון?"

אך הרב שך השיב לו: "הלא אילו היה מדובר בבתי, ודאי לא הייתי סומך על שיחה טלפונית. כדי לקבל תמונה מושלמת. חייבים לשבת עם מי שמוסר את המידע, פנים אל פנים, להתרשם היטב וללבן את הנושא באופן מקיף. דע לך, שבת יתומה מאור החיים, היא כבתי ממש!"

במחיצתם

אין ברכת הארץ אלא בזמן ששורר שלום בין איש לרעהו!

נלמד מהפסוק: "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" (פרק כ"ו)

וכתב רש"י: שמה תאמרו הרי מאכל הרי משתה אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר אחד כל זאת "ונתתי שלום בארץ", מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר "עושה שלום ובורא את הכל". והרמב"ן פירש: "ונתתי שלום בארץ" - היינו שלום שיהיה בינכם ולא תלחמו איש באחיו, וכן פירש האור החיים, שפסוק זה מכוון על בני ישראל.

אמרו חז"ל בגמרא (מגילה יח.) כי אחר ברכת כהנים חתם בשלום, שאם אין שלום כל הברכות אינם כלום. וביאר החיד"א ז"ל (בספרו דבש לפי) טעמו של דבר, שהקב"ה דן את האדם על פי מדותיו. ואם כן, כאשר יש לו שלום עם הכל, גם למעלה אין רשות למקטרגים לקטרג עליו. אמור מעתה, כי זהו מעלת השלום, שאין למעלה מקטרגים, ובוזה מתקיימות הברכות. לעומת זאת, אם מחזיק במחלוקת מעורר קטגוריה למעלה ותרחק ממנו הברכה.

הוא שאמרו חז"ל (עוקצין ג"ב) "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום..." "מחזיק ברכה" - מפני שהשלום גורם שהברכות יתקיימו.

רעיון נאה בענין ברכת השלום הביא הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו אזנים לתורה - דברים כא"ה) וכה כתב: "שמעתי מפי הגה"צ רבי נפתלי זילברברג זצ"ל, שבעת המחלוקת המפורסמת נגד הגאון רבי יעקב גזונדהייט זצ"ל (אב"ד וורשא) נקראו שלשה מגדולי הדור ההוא להשכיך שלום בעיר. אך הדבר לא עלה בידם. והנה בטרם עזבם את העיר, נכנסו לביתו של רבי יעקב לקחת ממנו ברכת פרידה. עשה רבי יעקב סעודה לכבודם וכיבד אחד מהם, שהיה כהן, בברכת הזימון.

והנה קודם שנתן הכוס של ברכה בידו, אמר לו: "אישי הכהן תברך - בכוונה מיוחדת!" כאשר התפלאו הגאונים לפרש דבריו הסביר להם כדלהלן:

בפסוק "ונגשו הכהנים בני לוי כי בס בחר... לשרתו ולברך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב ובכל נגע" (דברים כא"ה) ישנה קושיה גדולה: למה הוצרך הכתוב להאריך ולבאר מי המה הכהנים ומה תעודתם בישראל. האם זו פעם ראשונה שמזכירה התורה את הכהנים? כלום אין אנו יודעים כבר שהם משרתי ה' ומברכים את ישראל ושהם רואים את הנגעים? ולמה באה האריכות "כי בס בחר... ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע"?

אלא באמת צריך להבין מדוע נזכרו הכהנים בפרשה זו של עגלה ערופה? בשלמה הזכרת הזקנים והשופטים מובן, שכן יוצאים הם למדידה, וזקני העיר הקרובה באים לעריפת העגלה ולרוחץ ידיהם ולומר "ידינו לא שפכו"... אבל הכהנים למה הם באים?

אלא ללמדנו שגם לכהנים יש חלק וגרם ברציחה זו, משום שתפקידם הוא "לשרת ולברך בשם ה'" ומהי הברכה? "וישם לך שלום"! כי הכל הולך אחר החתום. ואם היו הכהנים מברכים את העם בכוונה ראויה ובלב שלם בברכת ה"שלום", לא היה מקום למקרה כזה, שיעמוד איש מישראל על רעהו ורצחו נפש ובפרט על אדמת ישראל.

זהו שמסיים הכתוב: "ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע". והיינו בגלל הברכה שהיה רק ב"פיהם" ולא משלימות ליבם - "יהיה כל ריב וכל נגע". לפיכך, גם על הכהנים לגשת לעגלה ערופה ולכלול עצמם בתפלת "כפר לעמך ישראל".

סיים רבי יעקב גזונדהייט ופנה אל הגאון הכהן: "לאחר האמור, דע את אשר לפניך, לברך על המזון בכוונה עצומה, שברכת המזון היא ברכת השלום, ובסיומה אומרים אנו "ורחמים וחיים ושלום". ו"ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

להקדיש זמן למען השלום

סיפר בנו של החפץ חיים כי למרות שהדבר היקר ביותר לאביו היה הזמן, נידוע כמה בכה הח"ח על דקות אחדות שלא זכר מה עשה בהם, בכל זאת כאשר יהודי היה נזקק לעזרתו ביטל לכך שעות, גם להשכיך שלום בין איש לרעהו, וגם בין קהילות ומשפחות.

לא פעם אירע שראה את אביו מטייל בחצר בית הכנסת שעה ארוכה עם אחד מבני הקהילה, כשידו על שכמו ומנסה לשכנעו להשקיט מריבה שהייתה לו עם רעהו.

דוגמא מחיי אבי

חברה להשכנת שלום...

עוד בהיות הצדיק רבי יעקב מוצפי זצ"ל גר בבגדד, הקים חברה שעמד בראשה, והייתה נקראת "אהבת שלום", אשר כל תפקידה היה להשכיך שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו.

היו לילות שהיה רבי יעקב מזמין לביתו אנשים להפגש עמו מחמת שהיה ביניהם מריבות ואי הבנה הדדית. הוא היה יושב ומדבר עמם בסבר פנים יפות, באהבה ובחיבה יתירה ובסבלנות עצומה, בלא להראות להם כל סימן של עייפות. וכדי להשקיט את כעסם היה אומר: "גם אני בביתי לפעמים בא לידי וויכוחים, אבל אחר כך מוותרים..." ולא נח ולא שקט עד שהיה משיג את מטרתו, ואז היה מלווה את בני הזוג שעזבו את ביתו בשמחה ובטוב לבב.

ארי עלה מבבל

מדוע ה"סיר" הוא סמל השלום?

סיפר רבי שלמה גולדשטוף (חתנו של גאב"ד טשיביץ): פעם אחת התפנה הגאון מטשבין - רבי דב בעריש ויידנפלד זצ"ל, לעסוק בהשכנת שלום בין שני צדדים יריבים, כשהוא אומר לחתנו:

"**יודע** אני מראש כי הדבר יגרום לי עלבונות, יסורים, ועגמת נפש מרובה. אלא מאי - אפילו על מנת כן!" והוסיף בבדיחותא: "חז"ל אומרים: "הרואה סיר בחלום יצפה לשלום". הסיר הוא סמל השלום, מפני שיוצר הרמוניה בין שני ניגודים היריבים: "אש" (מלמטה) ו"מים" (שבתוכו), ומה שכר מקבל הסיר? הוי אומר שמתלכלך בפיח ופניו משחירים..."

מריצי תורה מעולם החסידות

ברכת "שלום עליכם"

בתחילת זמן מסויים חש הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל חולשה גדולה, למרות זאת הטריח את עצמו לבוא להיכל הישיבה, כדי לקבל נטילת וברכת שלום מכל תלמידי הישיבה כנהוג.

כשנשאל ע"י תלמיד, מה ראה להתאמץ כל כך במצב בו הוא נמצא, הסביר, כי בגמרא (נדריים ח.) מובא שאם נידוהו בחלום, צריך עשרה בני אדם להתיר לו הנידוי. ואם לא מוצא, שילך וישב בפרשת דרכים ויתן שלום לעשרה אנשים וכו' עיי"ש.

"הרי שברכת שלום מעשרה אנשים יש בכוחה להתיר נידוי מהשמים. ואיך יכולתי לוותר על ברכת "שלום עליכם" מפי מאות תלמידי הישיבה, דבר השווה כל מאמץ..."

נסין ממלכת התורה

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

לעלות בדרגה - לא במדרגות

כואב להם לנקות בקביעות לכלוך של אחרים, האם כאשר עוד אדם יחלוף שם במהירות זה לא יצבוט את ליבם? ומלבד זאת, אולי עצם המעבר עכשיו יפריע להם במלאכת הניקיון.

למרות שמהיר לתפילה, ולמרות שהאפשרות השנייה הייתה הארכת הדרך המשיך בדרכו לעבר שורת המדרגות הבאה. הכל השתלם כדי להימנע מספק פגיעה ברגשות הזולת.

* * *

אחד. שניים. שלושה. ארבעה. חמישה!

הוא לא הספיק לצעוד אלא חמישה צעדים, והנה הוא מבחין בחפץ זרוק על המדרכה. עיניו ננעצות בחפץ: הוא מוכר! הרי זה של אחד מילדי הבית!

מדובר בחפץ חשוב שנאבד ללא שאי מי מבני הבית ישים לב לכך. ברור שאלמלא היה אבא ממשיך לצעוד ברחוב, לא היינו יודעים שהחפץ נאבד ברחוב, וכנראה היינו משקיעים זמן רב לחפש אותו בבית!... על ידי כך היה נגרם לנו הרבה צער ועגמת נפש! ומי יודע אם בסופו של דבר בכלל היינו מוצאים את החפץ ברחוב.

אבא סיים את הסיפור ואמר: ראיתי כאן גילוי של השגחה פרטית. הרגשתי שהמעשה הקטן של הארכת הדרך התקבל ברצון בשמים!...

* * *

הסיפור שלי הסתיים, אני רק רוצה לציין לשבח את העלון 'איש לרעהו' שמתייחד בכך שהוא לא נותן לנו להתרגל ולדוש בענייני בין אדם לחברו בלא שימת לב הראויה לנושא כה חשוב ויסודי!...

נשלח ע"י י.מ.ר. ירושלים

מכון 'אהבת אמת' - ירושלים

הציבור מוזמן להשתתף בסדנה בנושא מידות טובות, המונחת ע"י הרב נפתלי וינברג שליט"א. הסדנה מתקיימת מידי יום שלישי, בשכונת 'שערי חסד' ירושלים, בין השעות 8-9 בערב.

יש לתאם השתתפות בטלפון: 02-5671812

את הסיפור הבא שמעתי מאבא שלי בשולחן שבת. זה פשוט התרחש איתו.

תושבי הערים הממוקמות בשפלת החוף - או באזורי מישור אחרים - לא חיים את המציאות המורכבת שהרי ירושלים יוצרים. כאשר אתה מבקש לבנות שכונה באזור הררי יש לך שתי אפשרויות: או "לגלח" את ההר, או לבנות כבישים "מדורגים". זאת אומרת שהשכונה הירושלמית שלנו מורכבת ממספר מפלסים, כל אחד בגובה אחר.

כדי לעבור ממפלס אחד למשנהו משתמשים במדרגות הקבועות מידי מספר בניינים, או לחילופין ניתן לצעוד דרך הכביש הארוך שבסופו של דבר מתעגל כלפי הרחוב התחתון. מובן מאליו שהאופציה השנייה אינה ריאלית כי היא אורכת זמן רב למדי.

מעברי המדרגות הללו משמשים כרשות הרבים, אם כי מי שדואג לניקיונם הם יחידים. העירייה אינה מטפלת בהם כלל (אולי ההגדרה החוקית שלהם היא שפ"צ - דהיינו "שטח פרטי ציבורי", בשטח כזה אסור לרשות לפעול על חשבון כספי משלם המיסים) התושבים הרבים שחולפים במדרגות מידי יום ביומו, אף הם לא מטפלים בהן - שכן מצידם מדובר בעוד קטע של רחוב.

כך שהאחריות נופלת בסופו של דבר על הדיירים הסמוכים לשורות המדרגות. להם באמת הכי חשוב לא לגור ליד מקום מלוכלך, וכך הם טורחים ומנקים את המדרגות הציבוריות למענם ולמען הכלל.

מסתבר שהם לא אמורים להתלונן באוזני אף אחד, שכן הרחוב תוכנן ונבנה מלכתחילה בצורה זו. אם הם רכשו את הדירה בידיעה שהיא ממוקמת ליד המדרגות הציבוריות, הרי שהם 'סברו וקיבלו' את המציאות הזו. אך גם אם הם לא ידעו על כך מראש הרי ש'מזלם גרם' לכך ולא שמישהו פגע בהם. לשבחם ייאמר שמעולם גם לא נשמעו תלונות מפייהם בקשר לכך, למרות שלאף אחד אין אנרגיה מיותרת להפוך למנקה רחובות בחינם.

* * *

באותו יום יצא אבא מהבית בעודו ממחר לתפילת מנחה. מכיוון שבת הכנסת ממוקם ברחוב התחתון תכנן לחצות את גוש הבניינים דרך המדרגות האמורות. אך כאשר התקרב למקום הבחין שהשכנים עסוקים בניקיון גרם המדרגות.

למרות שבאותה שעה מיהר להגיע לבית הכנסת עזר וחשב: האם יהיה זה הגון לחלוף דווקא עכשיו במדרגות לעיני השכנים? הרי